

Symposium kanonického práva Září 2019

Děkuji Mons. Karlu Orlitovi, soudnímu vikáři brněnské diecéze a prezidentovi Akademie kanonického práva za pozvání na 4. Symposium kanonického práva. Měl jsem v úmyslu se ho zúčastnit, ale Státní sekretariát mě požádal, abych vedl delegaci Svatého Stolce na 27. Ekonomickém a environmentálním fóru Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OSCE), která se koná v těchto dnech v Praze. Svatý stolec je členem OSCE.

Můj osobní vztah ke světu církevního práva se vyvíjel postupně. Krátce poté, co jsem byl v r. 1976 vysvěcen knězem pro Arcidiecézi New York, Metropolitní soud přistoupil k decentralizaci některých svých právních aktivit. V roce 1981 jsem společně s dalšími kněžími arcidiecéze absolvoval dvoutýdenní kurz soudní praxe, který tehdy probíhal na Škole církevního práva při Americké Katolické univerzitě (CUA: Catholic University of America). Potom, když jsem se stal farním vikářem, dostal jsem pověření vést úvodní výslechy a připravovat dokumenty, které by se případně předávaly Metropolitnímu soudu. To umožnilo projednávat kauzy věřících, kteří je chtěli vést, v jejich regionu. O rok později jsem byl požádán, abych absolvoval licenciátní studium církevního práva na CUA a mohl se pak na celý úvazek věnovat práci na Metropolitním soudu. Na jaře 1984, když jsem končil studium, požádali mě, abych vstoupil do diplomatických služeb Svatého stolce. Než jsem tuto službu zahájil – což bylo v dubnu 1987 na Apoštolské nunciatuře v Accar, Ghana – vrátil jsem se do Říma a na Gregoriánské Pontifikální Univerzitě jsem získal doktorský titul z církevního práva.

I když jsem v oblasti církevního práva vyloženě nepůsobil, zůstal jsem aktivním členem Americké společnosti pro církevní právo (Canon Law Society of America, CLSA). V roce 2000 tato společnost vydávala nový komentář ke Kodexu kanonického práva, a mě požádali, abych okomentoval kánony 362 – 367, které se týkají vyslanců římského pontifika. Jako zajímavost uvádím, že ten komentář jsem psal v roce 1997, v době, kdy jsem byl poprvé na misi v Praze jako rada Apoštolské nunciatury.

Církevní právo má v životě Církve důležité místo a úkol, a to jak v hlásání nauky, kterou náš Pán Ježíš Kristus církvi svěřil, tak v oblasti pomoci věřícím, aby mohli podle této nauky žít a měli přístup k božím spasitelným tajemstvím. Je základní pravdou, že Církev má charakter jak božský, tak lidský: existuje z vůle dokonalého Boha, a zároveň je tvořena nedokonalými lidskými bytostmi.

Z toho plyne, že Církev v tomto světě prochází procesem změny a růstu, že se snaží o stále větší věrnost učení Evangelia. V těchto souvislostech má církevní právo roli specifického nástroje: je prostředkem, který věřícím

umožňuje usilovat o dokonalost a rozvoj a poskytuje jim k tomu pokyny a směrnice.

Dovolím si volně ocitovat jednoho svého profesora z CUA, významného kanonistu otce Ladislava Örsy, SJ. S církevním právem je to stejné jako s ostatními prvky, které vymezují identitu katolické církve: vychází z darů, které společenství věřících dostalo od Boha, a zároveň z lidské přirozenosti téhož společenství. Některé kanonické normy odrážejí zjevenou pravdu o Bohu, zatímco jiné vyrůstají z lidské potřeby mít řád, jasné procedury a postupy.

Kanonické právo je tu především proto, aby pomohlo církvi naplňovat její poslání, tedy zjevovat a předávat světu spasitelnou boží moc. Právo utváří ve společnosti řád, jehož plodem může být pokoj a mír. Tím je Církvi umožněno plnit poslání, které jí Bůh svěřil, být světlem světa a solí země.

Svou podstatou je církevní právo též projevem božské a lidské přirozenosti Církve: prolíná se v něm boží moudrost a lidský úsudek. Zatímco božské je věčné, lidské prvky jsou podmíněné, proměnné, lze je reformovat. Z toho důvodu je církevní právo otevřené vývoji, jak je zřejmé i z vyhlášení prvního a pak revidovaného Kodexu kanonického práva v letech 1917 a 1983.

Vaše reflexe, studium a debaty se nyní při Sympoziu kanonického práva zaměřují především na normy práva manželského. To svědčí o stálém vývoji, kterým právo prochází, i o potřebě reagovat na nové okolnosti a výzvy naší doby.

Ujišťuji vás, že se modlím, aby Symposium přineslo četné plody pro dobro Církve, které sloužíme, a společnosti, ve které žijeme.

+ Charles D. Balvo
Apostolic Nuncio